

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№1 (219) СТУДЗЕНЬ 2017 ГОД

НАШ САЙТ

ТОР-10 САМЫХ ПАПУЛЯРНЫХ НАВІНАЎ НА САЙЦЕ SHUMILINA.BY

Традыцыйна прапануем чытачам http://shumilina.by ўспомніць самыя папулярныя матэрыялы адыходзячага ўжо 2016 года. Прадстаўляем вашай увазе TOP 10 навінаў сайта, якія сабралі найбольшую колькасць праглядаў.

Усягоза2016насайцебылоразмешчана 493 нататкі пра падзеі ў Шуміліне, аб сацыяльна -эканамічным развіцці Шумілінскага раёна, нашай краіны. Гэта 123 нататкі больш, чым у 2015 годзе. Адправедна ў ТОП 10 першыя тры нататкі набралі на 6079 праглядаў больш, чым у мінулым годзе. Адбылося гэта дзякуючы некальким фактарам: новаму рухавіку сайта, актыўнай працы ў сацыяльных сетках і г.д. Гэта ёсць сведчанне пра нашу стабільную дзейнасць. І таму мы друкуем інфармацыю аб ТОП-10 самых папулярных навінаў адыходзячага года па выбару нашых чытачоў.

Топавай навіной сайта ў 2016 годзе стаў артыкул аб адкрыцці ўнікальнага пасялення варагаў з поўначы IX-X стагоддзяў, якое знайшлі археолагі ў Шумілінскім раёне. Сапраўднай сенсацыяй палявога археалагічнага сезона і старажытнай гісторыі Беларусі з'яўляецца адкрыццё комплекса Кардон. Гэта рэкордны паказчык для нашага сайта.

Наогул мы значна перакрылі паказчыкі мінулага году. Так, калі ў 2015 годзе першая навіна ТОПа мела 625 праглядаў, то ў 2016 годзе — 3262.

Зараз найбольш папулярныя публікацыі 2016 года сёння выглядаюць наступным чынам.

10 месца — 759 праглядаў «Топ» зарплат Витебщины. http://shumilina.by/rus/новости/экономика/983/

9 месца — 769 праглядаў — Осуждена преступная группировка бухгалтеров Шумилинского ПМК-70, которая длительное время обворовывала предприятие. http://shumilina.by/rus/новости/общество/1245/

8 месца — 934 прагляды — Подсчитаем, хватит ли зарплаты, чтобы собрать ребенка в школу.

http://shumilina.by/rus/новости/общество/1153/

7 месца — 955 праглядаў — Налавілі шчупакоў на чатыры сотні мільёнаў. http://shumilina.by/rus/новости/происшествия/994/

6 месца — 1024 прагляды — В хозяйствах Шумилинского района продавали скот людям, занимающимся незаконным предпринимательством. http://shumilina.by/rus/новости/общество/1196/

5 месца — 1369 праглядаў — Жонка Ніла Гілевіча нарадзілася ў Шумілінскім раёне. http://shumilina.by/rus/новости/общество/985/

4 месца — 1664 прагляды -Маці траіх дзяцей з сельгаспрадпрыемства Лаўжанскае трэці месяц не атрымлівае зарплату. http://shumilina.by/rus/новости/общество/907/

3 месца –1727 праглядаў — Поддержать Анну Шарейко в суд приехали работники птицефабрики: «Она директор от бога!» http://shumilina.by/rus/новости/общество/943/

2 месца — 2490 прагляды — В новой лотереи «Евроопта» во втором туре покупатели из Шумилино выиграли планшет и мобильный телефон за приобретение фруктов. http://shumilina.by/rus/новости/общество/955/

1 месца — 3262 прагляды — Уникальное поселение варягов с севера IX-X веков обнаружили археологи в Шумилинском районе. http://shumilina.by/rus/новости/культура/1143/

Алесь Шумскі

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

ЭКАНАМІЧНЫ КРЫЗІС

ЛІКВІДАЦЫЯ

У Віцебскай вобласці пачалася першая працэдура банкруцтва калгасаў. Як стала вядома, у спіс банкрутаў быў занесены і «Шумілінскі райаграсэрвіс»

Вытворчасць па справе аб эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтве) камунальнага ўнітарнага вытворчага сельскагаспадарчага прадпрыемства Лепельскага раёна «Баброва» было распачата яшчэ 27 снежня мінулага года.

Эканамічны суд Віцебскай вобласці на пасяджэнні пад старшынствам суддзі Вольгі Піскуновай разгледзеў заяву даўжніка аб банкруцтве і прызначыў сельгаспрадпрыемству ахоўны перыяд да 21 студзеня.

Нагадаем, што КУПСХП «Баброва» з'яўляецца адным з 15 сельскагаспадарчых прадпрыемстваў Віцебскай вобласці, якія згодна з рашэннем Саўміна павінны быць падвергнуты працэдуры банкруцтва.

Ян Вайтовіч

СУСТРЭЧА

«ЮНЫ РАТАВАЛЬНІК» У ГАСЦЯХ

У раённым Доме культуры прайшла сустрэча навучэнцаў школ Шуміліншчыны з прадстаўнікамі часопіса «Юны ратавальнік».

Весела, цікава і захапляльна прав090дзілі сустрэчу са школьнікамі выпускаючы рэдактар часопіса Святлана Ломава, спецыяльны карэспандэнт выдання па Віцебскай вобласці Юлія Клабук і старэйшы інспектарам цэнтра прапаганды УМНС Сяргей Чарвінскі. Болей за гадзіну госці з Мінска і Віцебска ладзілі сапраўднае свята бяспекі для вучняў малодшых двух-пяці класаў.

У сяброўскай і нязмушанай атмасферы школьнікі актыўна ўдзельнічалі ў мерапрыемстве, абмяркоўвалі розныя небяспечныя сітуацыі, навучаліся навыкам бяспечных паводзін. Пры гэтым смешкі і добры настрой не пакідалі рабят на працягу ўсяго часу правядзення акцыі. Яе арганізатары не пакінулі без увагі нікога з прысутных: конкурсы, гульні і віктарыны змянялі адзін аднаго без перапынку.

Прынамсі, хлопчыкі і дзяўчынкі змаглі адчуць сябе ў ролі выратавальніка-пажарнага, прымерыўшы сапраўдную баявую вопратку. Таксама дзеці паўдзельнічалі ў танцавальным і песенным батле. Самыя актыўныя ўдзельнікі конкурсаў атрымалі памятныя сувеніры, а ўсе астатнія хлопцы папоўнілі свой багаж ведамі па бяспеку.

Выпускаючы рэдактар часопіса «Юны ратавальнік» Святлана Ломава пазнаёміла вучняў са сваім выданнем. Рэдактар выказала прапанову хлопцам пасябраваць з ім і ў рамках падпісной кампаніі на першае паўгоддзе 2017 года паўдзельнічаць у навагодніх конкурсах, якія будуць праводзіцца часопісам.

У. Амбросаў

АДУКАЦЫЯ

ТРАКТАР У ПАДАРУНАК НА НОВЫ ГОД

Людзі дзеляцца на дзве катэгорыі: адны вераць у цуды, а іншыя ні на што чароўнае не спадзяюцца. Дырэктар Шумілінскай раённай гімназіі-інтэрната Ларыса Маладзечкіна не толькі сама верыць у казку, але і робіць усё магчымае для таго, каб дзеці таксама не сумняваліся: мары абавязкова спраўджваюцца.

А пад Новы год гэта асабліва важна.

Нядаўна гімназісты на ўласныя вочы змаглі ўбачыць, як выконваюцца жаданні. Здарылася гэта 27 снежня, калі выхаванцы навучальнай установы пабывалі на Мінскім трактарным заводзе. Хоць на самай справе ўсё пачалося значна раней: Ларыса Уладзіміраўна вырашылася накіраваць генеральнаму дырэктару прадпрыемства Фёдару Дамаценка ліст з просьбай падарыць гімназіі-інтэрнату трактар, паколькі наяўныя 10 гектараў зямлі мелі патрэбу ў апрацоўцы. Сама не вельмі верыла ў тое, што на яе пасланне адгукнуцца. Прызнаецца, што была б рада атрымаць нават ужываны агрэгат. А ў выніку МТЗ падарыў установе адукацыі новенькі Belarus 320.4. Больш за тое, прадпрыемства ўзяло на сябе выдаткі па дастаўцы трактара, ды яшчэ і аплаціла падарожжа гімназістаў у сталіцу на свята, які традыцыйна праходзіць на заводзе пад Новы год.

У цэху зборкі, дзе адбылася ўрачыстасць, сабраліся сотні людзей: кіраўніцтва і работнікі МТЗ, вядомыя артысты. Сярод ганаровых гасцей былі і шумілінскія хлопцы. У разгар мерапрыемствы на трактары ў цэх заехаў Дзед Мароз, які ўручыў дзецям падарункі. А далей усіх чакала цудоўнае выступленне Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга.

І як, скажыце, пасля гэтага можна не верыць у цуды?

Vitvesti.by

ПЕРАСЯЛЕНЦЫ

ГАЛОЎНАЕ ДЛЯ ІХ — МІРНАЕ ЖЫЦЦЁ

Аляксандра і Віталь Краўчукі, якія ўцяклі ад вайны з пад Данецка, ужо трэці год працуюць у ААТ «Лаўжанскае» ў якасці сямейнага падраду. Кіраўніцтва гаспадаркі адзначае маладую сям'ю за добрыя намаганні, бо яны саўгасе «Лаўжанскім» сярод кагорты перадавікоў.

Па выніках плённай працы Віталь займае першае месца ў раёне сярод механізатараў. Аляксандра ў сваю

(працяг на стр. 2)

ПЕРАСЯЛЕНЦЫ

(пачатак на стр. 1)
чаргу дабілася поспехаў, працуючы апаратарам машыннага даення на ферме ў вёсцы Латкова. Прынамсі, на раённым свяце Дня работнікаў сельскай гаспадаркі, абодва атрымалі граматы і падарункі.

Сям'я Краўчукоў, мабыць мае некалькі своеасаблівы погляд на надзённыя праблемы жыцця. І гэта не выпадкова, бо тыя людзі, якія нацярпеліся жахаў вайны, на дробязі пакуль што не звяртаюць ўвагі.

Перадусім Краўчукі жылі ва ўкраінскім сяле Арлоўка, якое месціцца ў дваццаці кіламетрах ад горада Данецка. Калі хату часткова пашкодзіла бомбай, яны выбралі нялёгкі лёс уцекачоў і з'ехалі з роднага краю.

Спачатку ім было ўсё роўна дзе жыць – абы не стралялі. Так дабраліся да мірнай Беларусі. А затым у аграгарадку Мікіціха знайшлі і жыллё, і працу. Свет не без добрых людзей – вяскоўцы дапамагалі хто чым можа – нехта падарыў ложак, хтосьці шафу або стол.

Самі Краўчукі лічаць, што ім яшчэ пашанцавала. Праз Мікіціху пралягае чыгунка і траса Віцебск-Полацк, ёсць амбулаторыя, школа, дзіцячы садок, крамы, Дом культуры. Бацькоў усцешвае тое, што іх дзевяцігадовая дачка Наташа больш не палохаецца выбухаў і спіць спакойна ў мірным краі на Шумілінशчыне. Засталося толькі пажадаць, каб кіраўніцтва гаспадаркі своечасова выплочвала работнікам сціплыя заробкі і ўратавала саўгас ад банкруцтва.

Алесь Прыбярэжны

ЗДАРЭННІ

МУЖНЫ ЎЧЫНАК

Інспектар ДАІ Шумілінскага РАУС ледзь не загінуў, калі спрабаваў выратаваць чалавека на пажары.

8 студзеня каля трох гадзін ночы інспектар ДАІ Іван Шаўчэнка вяртаўся са службы дадому ў Віцебск па трасе Р20. Пры павароце ў бок садовага таварыства "Колас" насустрач выбег мужчына. Відавочца распавёў, што там гарыць альбо дом, альбо хлеў. Інспектар, не губляючы часу, дабраўся да месца. Між тым, пажарам ужо быў ахоплены дах. Аднак, нягледзячына небяспеку, даішнік хутка прабраўся дом і знайшоў у адным з пакояў мужчыну. З агню пацярпелага інспектар вынес, аднак уратаваць яго жыццё не ўдалося.

Іван Шаўчэнка патэлефанаваў аб здарэнні у аператыўную дзяжурную службу. На месца прыбылі ратавальнікі і медыкі, якія канстатавалі смерць мужчыны. Як аказалася, загінуўшы мужчына быў сам 63-гадовы гаспадар гэтага дачнага дома.

Прычына пажару высвятляецца.

Сяржук Крупскі
паводле зводак ДАІ УУС Віцебскага аблвыканкама

СПАДЧЫНА

КАМУ НАЛЕЖАЦЬ СКАРБЫ ЗЯМЛІ ШУМІЛІНСКАЙ?

Дзе будзе захоўваецца ўнікальная калекцыя знаходак эпохі вікінгаў, знойдзеная археолагамі ў Кардоне? Частку знаходак хацелі б атрымаць супрацоўнікі раённага музея ў Шуміліне. Акрамя таго, на яе прэтэндуе абласны краязнаўчы музей Віцебска. Аднак прафесар Цэнтра археалогіі і старажытнай гісторыі Беларусі Вольга Ляўко ўпэўнена: драбіць калекцыі дрэнна, яны павінны мець аднаго гаспадара. Па словах Ляўко, у якасці варыянту разглядаецца і ведамасны музей Інстытута гісторыі.

Як на тэрыторыі Беларусі была адкрыта адна з першых ва Усходняй Еўропе зон свабоднага гандлю, адкуль да нас трапіла манета, адчаканеная ў год вывяржэння Везувія, а таксама як меліярацыя ледзь не дапамагла ўзбагаціцца жыхарам Камянецкага раёна – пра гэта TUT.BY распавяла доктар гістарычных навук, прафесар Вольга Ляўко. Менавіта яе адкрыццё і вывучэнне Кардона – унікальнага помніка эпохі вікінгаў – трапіла ў топ-10 дасягненняў беларускай навукі за 2016 год.

«Сайты чорных капальнікаў мы маніторым увесь час»

«На Кардон нас вывелі чорныя капальнікі, – пачынае свой аповед Вольга Ляўко. – Мы пастаянна маніторым іх сайты. У пачатку 2015 года ў інтэрнэце адна за адной сталі з'яўляцца рэчы, знойдзеныя недалёка ад Віцебска. У выніку пошукаў мы выйшлі на Кардон».

Кардон (дакладней, Кардон Віцебскага Падзвіння) – гэта ўнікальны для Усходняй Еўропы помнік, які датуецца VIII-X стагоддзямі нашай эры. Размешчаны ён на правым беразе Заходняй Дзвіны паміж Віцебскам і Полацкам.

Існаванне Кардона было зафіксавана яшчэ ў 1934 годзе. «З'явілася нататка, што ёсць гарадзішча, якое руйнуецца Заходняй Дзвіной. Побач з гарадзішчам знаходзіцца селішча, – распавядае Вольга Ляўко. – Правы бераг Заходняй Дзвіны, асабліва ў прамежку паміж Полацкім і Віцебскім (дзе знаходзіцца Кардон) ніколі не бліскаў помнікамі археалогіі. Забалочаная тэрыторыя, мала населеных пунктаў. Таму неабходнасці ў яго дэталёвым вывучэнні у савецкі час не бачылі».

Пасля «наводкі» ад чорных капальнікаў першай на разведку адправілася менавіта Вольга Ляўко. Наша суразмоўніца ўзначальвае Цэнтр археалогіі і старажытнай гісторыі Беларусі, які дзейнічае ў структуры Інстытута гісторыі НАН Беларусі. У Акадэмію навук яна прыйшла яшчэ ў 1970 годзе, падчас вучобы на вячэрнім аддзяленні БДУ. «Мне падабалася займацца навукай. Але на чым спыніцца, я не ўяўляла. – Мяне вызначылі ў сектар археалогіі. У 1972-м я скончыла ВНУ, але ў аспірантуру мяне не ўзялі. Сказалі, што там патрэбны мужчыны. Маўляў, «вы ж замуж выйдзеце, дзяцей нарודзіце. На гэтым усё скончыцца». Ляўко прыйшлося папрацаваць лабаранткай-машыністкай, перш чым яна атрымала дысертацыйную тэму.

Ёй прапанавалі даследаваць Віцебск 14-18 стагоддзяў. Праўда, было адно «але»: у той час мяжой археалогіі быў 13 стагоддзе. Аднак адлік гісторыі, як правіла, вялі з канца 18 – пачатку 19-га. «Пяць стагоддзяў правісае ў паветры. Матэрыяльную культуру гэтага насычанага перыяду (гаворка пра ВКЛ і Рэчы Паспалітай) ніхто ня ведаў ", – распавядае даследчык. Але археолаг паспяхова абараніла кандыдацкую, потым доктарскую дысертацыю. Як яна жартуе, занялася археалогіяй «ўшыркі і ўглыб» – даследавала паўночна-ўсходнюю Беларусь ад пачатку першага тысячагоддзя нашай эры да канца 19 стагоддзя. Чаму ў баку засталося 20 стагоддзе? Аказваецца, згодна з правіламі, для таго каб вызначыць мяжу археалогіі, трэба адняць ад сённяшняга дня 120 гадоў. Хоць сама Вольга Ляўко з такім падыходам не згодна.

«Мне здаецца, да гэтага часу не могуць адысці ад старых канонаў. Раней як: знайшоў прадмет маладзей 18 стагоддзя – ай, гэта "паздняціна", "сучаснасць", "глядзець няма на што". У выніку большасць прыватных калекцый грунтуюцца на матэрыялах таго часу (значках, ордэнах, гузіках, эмблемах). На тым, што не было запатрабавана археолагамі. Атрымлівалася, што да 18 стагоддзя гэтыя гузікі цікавыя, а потым ужо няма».

«Цяпер магчымасці хадзіць з міліцыяй у нас няма».

У чым сенсацыйнасць знаходкі? Да нядаўняга часу найбуйнейшым цэнтрам гандлю на шляху з «варагаў і грэкі» ва ўсходніх славян лічылася Гнёздава, размешчанае каля Смаленска. Там былі зафіксаваныя знаходкі 10-11 стагоддзяў. «Мы пераўзышлі Гнёздава на цэлых паўтара стагоддзя! – з гонарам гаворыць Вольга Ляўко. – Наш Кардон – гэта 8, 9 і першая палова 10 стагоддзя». Акрамя таго, «дзякуючы знаходкам гэты перыяд паказаны ў максімальна чыстым, сканцэнтраваным выглядзе».

Як выглядаў Кардон? На беразе Заходняй Дзвіны знаходзілася гарадзішча. У 9 стагоддзі яго перабудавалі ў выглядзе абарончага вала – своеасаблівага шчыта, які закрываў з боку ракі гэтае паселішча, а таксама бухту, дзе маглі схавацца караблі невялікага памеру. За гарадзішчам знаходзіліся адразу некалькі паселішчаў.

Культурны пласт кардоны (пласт зямлі, які захоўвае сляды дзейнасці людзей) невялікі – у сярэднім усяго 40-60 сантыметраў. «Гэта мізэр, - каментуе Ляўко. - Але ён вельмі моцна насычаны матэрыяламі, якія сведчаць пра бурную гандлёва-рамесную дзейнасці. Шмат манет – як цэлых, так і рэзаных арабскіх дырхемаў. Ёсць сляды ювелірнай вытворчасці. Прычым не ў адным месцы, а ў розных». Па словах Ляўко, Кардон выступаў своеасаблівай зонай свабоднага гандлю, якая існавала паміж поўначчу і поўднем. Напрыклад, мясцовыя людзі маглі прадаваць тут футра, прыезджыя – свой тавар. А вось ваенных прадметаў не было знойдзена.

Самыя раннія з рэдкіх знаходак Кардона – рымскія манеты. Спачатку гаворка ішла аб трох асобніках. Потым аказалася, што адна манета зробленая ў Афганістане і толькі зрокава падобная на рымскія. З двух пакінутых манет адна адчаканена ў 162-164 гадах нашай эры, другая яшчэ раней – у 79 годзе нашай эры, калі адбылося вывяржэнне Везувія. Хаджэнне правінцыйных рымскіх манет у аддаленых рэгіёнах ставіцца да 3-4 стагоддзяў.

Цікава, што да гэтага рымскія манеты часцей знаходзілі на поўдні Беларусі, у сучаснай Брэсцкай вобласці. Напрыклад, адзін з скарбаў быў знойдзены ў 1975 годзе ў раёне Камянца. «Тады праходзіла меліярацыя, – распавядае Вольга Ляўко. – Выпростваецца рэчышча старой рэчкі. А двое хлапчукоў пасвілі карову. Адзін заўважыў нейкі слупок, які блішчаў. А гэта былі сярэбраныя рымскія манеты, якія зліпліся». Паколькі срэбныя манеты былі знойдзеныя і каля Віцебска, атрымліваецца, што ўжо ў 3-4 стагоддзях нашай эры паміж поўднем і поўначчу Беларусі існавалі актыўныя гандлёвыя сувязі.

Зрэшты, вернемся да Камянецкай гісторыі. Пакуль да месца дабраліся археолагі, частка скарбу разышлася па сховаў мясцовых жыхароў. У выніку Ляўко разам з вядомым археолагам Леанідам Паболем давялося збіраць скарб з дапамогай міліцыі.

«Цяпер магчымасці хадзіць з міліцыяй у нас няма, – тлумачыць Ляўко. – Толькі ў мінулым годзе выйшаў указ, згодна з якім трэба мець дазвол, каб працаваць з металадэтэктарам. Калі б у мяне такога дазволу не было, мяне б маглі аштрафаваць, а металадэтэктар канфіскаваць. Але далей гэтага закон пакуль не пайшоў. А ў Расіі чорных капальнікаў могуць пазбавіць волі тэрмінам да 8 гадоў».

На раскопках Кардона працавала каля 100 чалавек. Большую частку складалі студэнты БДУ і Віцебскага універсітэта, якія праходзілі археалагічную практыку. «Калісьці я працавала са школьнікамі – інстытут наймаў іх, аплачваў праца землякопа, і можна было капаць столькі, колькі дазвалялі час і грошы, – тлумачыць Вольга Ляўко. – Цяпер, на жаль, няпроста з фінансаваннем, і такіх магчымасцяў няма. Цяпер можам працаваць толькі тры тыдні – менавіта столькі доўжыцца вучэбная практыка».

Пакуль у раскопках наступіла паўза, узнікае іншае пытанне –дзе будзе захоўваецца знойдзеная калекцыя? Па словах Вольгі Ляўко, на яе прэтэндуе абласны краязнаўчы музей Віцебска, нейкую частку знаходак хацелі б атрымаць супрацоўнікі раённага музея ў Шуміліна. Але сама археолаг ўпэўненая: драбіць калекцыі дрэнна, яны павінны мець аднаго гаспадара. Па словах Ляўко, у якасці варыянту разглядаецца і ведамасны музей Інстытута гісторыі.

Зрэшты, на дадзены момант галоўнае пытанне – гэта даследаванне матэрыялу. Пры даследаванні Кардона ў рукі археолагаў трапіла каля 600 індывідуальных знаходак. Большасць з іх складаюць прадметы, якія сустракаюцца рэдка. Напрыклад, за чатыры дзесяцігоддзі, пакуль Вольга Ляўко даследавала Віцебск, яны з калегамі знайшлі ўсяго адну вагавую гірку. У Кардоне такіх гірак да 30.

Зрэшты, кропка ў даследаванні Кардона яшчэ не пастаўленая. Летам раскопкі помніка будуць працягнуты.

TYT.BY

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

ЧАМУ «НАФТАГАЗАВАЯ ВАЙНА» НАБЫВАЕ ЗАЦЯТЫ ХАРАКТАР?

Гледзячы па ўсім, чарговая беларуска-расейская «нафтагазавая вайна» перайшла ў вострую стадыю. Найбольш яскравымі прыкметамі гэтага стаў байкот А. Лукашэнкам самітаў ЭАЭС і АДКБ у Санкт-Пецярбургу, ягоная адмова падпісваць Мытны кодэкс саюзу, пераход кіраўніка Беларусі да звыклай канфрантацыйнай рыторыкі: «Мы нікому не дазволім зьневажаць наш народ і дзяржаву. Калі хтосьці гэтага не разумее, тады нам няпроста будзе зь імі ня тое што строіць стасункі, але і размаўляць». Ну і адразу з Масквы прайшоў жорсткі адказ: Расея яшчэ больш скараціла пастаўкі сваёй нафты Беларусі ў першым квартале.

Як і прынята на вайне, зьявіліся ваеннапалонныя (тры арыштаваныя блогеры сайта «Рэгнум»). Праўда, Расея іх не прызнала. Паводле савецкай традыцыі сталінскіх часоў Масква вуснамі афіцыйных асобаў заявіла: у нас няма палонных, ёсьць экстрэмісты.

За часы А. Лукашэнкі Беларусь і Расея перажылі некалькі вострых міждзяржаўных канфліктаў. У 1997 годзе крызыс у двухбаковых дачыненьнях здарыўся з нагоды арышту беларускімі ўладамі карэспандэнта ОРТ Паўла Шарамета. У 2002 і 2004 гг. адбыліся канфлікты праз газавыя цэны, у апошнім выпадку Расея адключыла пастаўкі газу, што Лукашэнка ацаніў як «акт тэрарызму на высокім узроўні». На мяжы 2006-2007 гадоў разгарнулася вострая «нафтагазавая вайна» з перакрыцьцём трубаправодаў і чарговымі скандальнымі заявамі. У 2009 г. дзьве краіны перажылі «малочную вайну», тады Лукашэнка таксама байкатаваў саміт АДКБ у Маскве, нейкі час адмаўляўся падпісваць дамову аб стварэньні Калектыўных сілаў апэратыўнага рэагаваньня. Крызысу ў двухбаковых дачыненьнях 2010 году спадарожнічала інфармацыйная вайна, паказ на НТВ тэлесэрыялу «Хросны бацька».

Чым цяперашні канфлікт адрозьніваецца ад папярэдніх? Найперш іншым гістарычным кантэкстам.

Па-першае, Расея рэзка ўзмацніла сілавы кампанэнт у сваёй замежнай палітыцы, што спарадзіла ўкраінскі крызыс, «халодную вайну» з Захадам.

Па-другое, Беларусь у гэтых канфліктах РФ са сьветам заняла пазыцыю нэўтралітэту.

Па-трэцяе, падзеньне сусьветных цэнаў на нафту пацягнула за сабой эканамічны крызыс у ЭАЭС, зьмяншэньне расейскага энэргетычнага гранту Беларусі.

Па-чацьвёртае, усё гэта супала з вострым крызысам беларускай сацыяльнай мадэлі.

Па-пятае, выбух шавіністычнай хвалі ў Расеі, на тле якой нэўтралітэт найбліжэйшага саюзьніка, ягонае пэўнае дыстанцыяваньне ад Масквы разглядаецца ў палітызаванай частцы расейскага грамадзтва як «бандэраўшчына».

Як гэта ўсё ўплывае на цяперашні беларуска-расейскі канфлікт?

Дзьве найбольш важныя высновы. Расейскія эканамічныя субсыдыі Беларусі сталі меншыя, а патрэбы Беларусі ў дапамозе ў сувязі з крызісам апынуліся большымі. Гэтыя супрацьлеглыя трэнды прыйшлі ў вострую супярэчнасьць. Што і вылілася ў жорсткую спрэчку пра цэны на газ.

Другі момант. Большая незалежнасьць Беларусі ад Расеі ў замежнай палітыцы (нармалізацыя стасункаў афіцыйнага Менску з Захадам, нэўтралітэт у канфліктах паміж РФ з ЗША і ЭЗ) адбываецца на фоне павялічэньня эканамічнай залежнасьці Беларусі ад усходняга суседа. Нагадаю, доля Расеі ў таварным экспарце Беларусі вырасла летась да 46%, хоць у 2015 годзе гэтая лічба складала 39%. Зноў два супрацьлеглыя трэнды. Лягічна, што ў Крамлі палічылі, што моцна залежны саюзьнік павінен дэманстраваць ляяльнасьць. Бо некіраваны сатэліт — гэта нонсэнс.

І на нейкім этапе гэтыя аб'ектыўныя рознавэктарныя тэндэнцыі павінны былі выклікаць канфрантацыю ў двухбаковых дачыненьнях. Што мы цяпер і назіраем. Таму канфлікт і набывае такі зацяты характар, што ў ягонай аснове ляжаць аб'ектыўныя чыньнікі.

Валер Карбалевіч
«Радыё Свабода»

ЗВАРОТ

5 ЦЫТАТ ЛУКАШЭНКІ З НАВАГОДНЯГА ЗВАРОТУ

Аляксандар Лукашэнка традыцыйна павіншаваў беларусаў з Новым годам. Свабода выбрала 5 найбольш цікавых цытат Лукашэнкі са сьвяточнай прамовы.

1. «Мы сталі закладнікамі»

Кажучы пра эканамічныя праблемы, Лукашэнка зрабіў акцэнт на тым, што яны былі выкліканыя крызысам у «нашых традыцыйных эканамічных партнэраў».

«Сувэрэнная і незалежная Беларусь апынулася ў эпіцэнтры сусьветных геапалітычных і эканамічных падзей. Мы жывём у адкрытай краіне і перш за ўсё таму сталі заложнікамі той эканамічнай сытуацыі, якая склалася ў нашых традыцыйных эканамічных партнэраў», — адзначыў ён.

2. «Мы, людзі ў пагонах, ведаем: порах трэба трымаць сухім»

Кажучы пра зьнешнія пагрозы, Лукашэнка назваў сябе чалавекам «у пагонах»: «Захаваць Беларусь астраўком стабільнасьці і спакою было няпроста. Але мы гэта зрабілі, забясьпечыўшы мір і бясьпеку грамадзян! Нашы суседзі, сябры, брацкія народы павінны ведаць, што зь беларускай зямлі ніколі не будзе агрэсіі і пагроз. У той жа час мы, людзі ў пагонах, ведаем: порах трэба трымаць сухім. Абарона Айчыны — наш сьвяшчэнны абавязак!».

3. «Беларусь набывае ўсё больш сучаснае эўрапейскае аблічча»

Лукашэнка заявіў, што 2017 год «павінен стаць пераломным і даць магутны імпульс для разьвіцця краіны». Паводле яго слоў, стаўка будзе зроблена на стварэньне новых вытворчасьцяў і працоўных месцаў, актывізацыю бізнэсу.

«Мы ствараем новыя вытворчасьці, будуем дарогі, электрастанцыі, важныя сацыяльныя аб'екты і жылыя дамы. Добраўпарадкоўваем гарады і вёскі. З кожным годам Беларусь набывае ўсё больш сучаснае эўрапейскае аблічча», — падкрэсьліў ён.

4. «Мы ўжо ў надыходзячым годзе істотна павысім даходы грамадзян»

Лукашэнка паабяцаў у 2017 годзе істотна павысіць даходы беларусаў, хоць сярэдні заробак у 500 даляраў згаданы ня быў: «Узровень жыцьця народа павінен быць значна вышэйшым, чым сёньня. Дасягнуць гэтага няпроста. Аднак чаго б нам ні каштавала, мы ўжо ў надыходзячым годзе істотна павысім даходы грамадзян».

5. «Старэйшае пакаленьне шмат зрабіла для нашай краіны, але цяпер трэба рухацца далей»

Лукашэнка зрабіў акцэнт у сваёй прамове на асаблівым значэньні для Беларусі маладога пакаленьня: «Старэйшае пакаленьне шмат зрабіла для нашай краіны. І мы ўдзячны ім за гэта. Але цяпер трэба рухацца далей, укараняць у жыцьцё ўсё больш прагрэсіўнае і карыснае. А для гэтага трэба вучыцца, удасканальвацца, ісьці ў нагу з часам. Свае слова павінна сказаць наша моладзь, патрыятычная, неабыякавая да лёсу сваёй Радзімы. Сярод вас шмат здольных людзей».

www.svaboda.org

ПЭНСІЯНЕР І ПРАЦА

«ПЭНСІЯНЭРАЎ, ЯКІЯ ПРАЦУЮЦЬ, У НАС УДВАЯ БОЛЬШ, ЧЫМ У ПОЛЬШЧЫ»

Кожны чацьвёрты беларускі пэнсіянэр працягвае працаваць. Як гэта можа адбіцца на эканоміцы і рынку працы? Абмяркоўваюць Уладзімер Глод, Дзьмітры Гурневіч, Ігар Карней.

Гурневіч: Паводле афіцыйнай статыстыкі, 25% беларусаў, то бок кожны чацьвёрты, пасьля выхаду на пэнсію застаецца працаваць. Гэта больш за 665 тысяч чалавек з агульнага ліку больш за 2,5 млн чалавек. Прычым за год гэты паказьнік павялічыўся прыблізна на 15 тысяч. Асабліва вялікая частка людзей застаецца ў галіне адукацыі і сацыяльнага абслугоўваньня.

Гэта ня дзіўна. Сярэдняя пэнсія ў Беларусі не дацягвае і да 150 даляраў. Раней казалі, што ў вёсцы за такія грошы яшчэ пражыць можна, а вось у горадзе — не. Раней дзяржаўная прапаганда сьцьвярджала, што пэнсіянэры краін Балтыі зайздросьцяць беларускім, маўляў, усё у іх таннае і пэнсія годная. Але ўсё хутка зьмянілася і сёньня беларускія пэнсіянэры ўжо ня ўзор.

Працаваць на пэнсіі — не загана. Чалавек добра сябе адчувае, хоча быць актыўным і гэта добра. Але давайце параўнаем беларускіх пэнсіянэраў, напрыклад, з польскімі. Там пасьля сыходу на заслужаны адпачынак працягвае працаваць 12% пэнсіянэраў. Гэта ў два разы менш, чым у нас. Сярэдняя велічыня пэнсіі ў Польшчы — амаль 400 даляраў. Розьніца і ва ўзроўні жыцьця, і ў падыходзе да жыцьця.

На думку эканамістаў, беларуская пэнсійная сыстэма — адна з самых неэфэктыўных ў сьвеце, і патрабуе карэнных зьменаў, заявіў у інтэрвію тэлеканалу Белсат эканаміст Леанід Заіка. Вось гэтыя 25% пэнсіянэраў на працы — гэта ўсяго толькі статыстыка ці нейкі небясьпечны званочак для эканомікі і дзяржавы?

Глод: Зразумела, што беларускія пэнсіянэры працуюць не ад добрага жыцьця. Вельмі ўсё дорага каштуе. Усё ж даражэе далей, літаральна штодня. Таму вялікая колькасьць пэнсіянэраў, нягледзячы на ўжо заслужаны адпачынак, працягвае працаваць, зарабляючы на больш-менш годнае жыцьцё. Паводле Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у Беларусі працуюць прыкладна 665 тысяч асобаў пэнсійнага веку. Тут адметна, што яшчэ шэсьць гадоў таму такіх было амаль удвая менш. Бо тады пэнсіі былі больш важкімі.

Цяпер жа нават тыя пэнсіянэры, што знаходзяць яшчэ сілы працаваць, напэўна не пахваляцца заможным жыцьцём. Бо галіны, у якіх застаецца найбольш асобаў пэнсійнага ўзросту, — гэта адукацыя, сацыяльныя паслугі ды ахова здароўя. Гэта тыя, дзе найменшыя заробкі ў краіне.

А пэнсіянэры, якія жывуць на мінімальную пэнсію, могуць трапіць у катэгорыю тых асобаў, якія жывуць каля мяжы беднасьці ці ўжо за ёй. Зьмяншэньне пэнсіі ў тых, хто працягвае працаваць, экс-міністар працы і сацыяльнай абароны Аляксандр Сасноў лічыць цалкам верагодным. У краіне няма грошай, эканоміка не працуе, а праводзіць рэформы кіраўнікі ня хочуць праз боязь страціць уладу. Яны шукаюць любыя варыянты каб зэканоміць грошы. Таму дзіўна, што ходзяць чуткі толькі аб 40%. Я думаю, што могуць наагул перастаць плаціць пэнсію пэнсіянэрам, якія працуюць.

Карней: Уладзімер Уладзімеравіч Глод, уласна кажучы, якраз і ўяўляе прыклад працуючага пэнсіянэра і, пэўна, як ніхто ведае, ці рэальна паўнавартасна існаваць зь цяперашняй беларускай пэнсіі.

Калі Аляксандр Лукашэнка ініцыяваў непапулярнае рашэньне падвысіць пэнсійны ўзрост, у якасьці аргумэнту агучвалася наступная дылема: сыходзіць на заслужаны адпачынак раней, але грошай атрымліваць менш, ці пазьней, з захаваньнем не ніжэй за 40% ад сярэдняга заробку па краіне. Праўладныя аналітыкі пры гэтым адсылалі да лічбаў статыстыкі — маўляў, карані ў дэмаграфіі.

Цяпер у Беларусі на 100 працуючых прыходзіцца 61 пэнсіянэр. Паводле разьлікаў, у 2020 годзе суадносіны будуць ужо 100 да 66, а калі нічога не рабіць, то да 2030-га 100 працуючых павінны будуць утрымліваць 78 пэнсіянэраў. Падтрымліваць узровень пэнсій — задача ўсё больш складаная, бо, разводзяць рукамі дзяржаўныя эканамісты, у эканоміцы таксама ёсьць запас трываласьці. А павялічваць тарыфы адлічэньняў у Фонд сацыяльнай абароны — мера яшчэ больш непапулярная, чым пэнсійны ўзрост.

Нягледзячы на тое, што сёньня пэнсійныя сумы збольшага сымбалічныя і проста не даюць памерці з голаду, прыбыткі ў дзяржаўным сэктары імкліва набліжаюцца да тых ж самых 100-150 даляраў у эквіваленце. Маса прыкладаў, калі ў вёсках людзі зарабляюць удвая меней і для іх выхад не пэнсію — ледзь на адзіная магчымасьць мець невялікі, але стабільны прыбытак.

Дзьмітры Гурневіч
"Радыё Свабода"

ПРАБЛЕМЫ ЖКХ

ГУЛЬНЯ Ў ЛІЧБЫ

Улады Беларусі працягваюць стварэнне ўласнай віртуальнай рэальнасці. Але пры гэтым, падобна, не здагадваюцца, што такім чынам не толькі заганяюць сябе ў тупік, але і правакуюць сацыяльны выбух.

Падавалася б, навошта перакручваць факты і лічбы? Усё роўна людзі ходзяць па крамах, бачаць лічбы ў сваіх жыроўках, атрымліваюць разліковыя лісты… Але ўсё роўна некаму хочацца выдаць пажаданае за дзейснае альбо «прычасаць лічбы пад сваю патрэбу».

Напачатку года гэтым, найперш, занялася любімая ЖКГ. Спрабуючы апраўдаць павышэнне тарыфаў на ацяпленне ў першыя ж дні новага года на 17%, на «партале камунальнай пісьменнасці насельніцтва» (во як загнулі!) прыведзены параўнальны аналіз, колькі плаціць за цяпло беларус, і колькі суседзі — Літва, Украіна, Расія. Паводле аўтараў ад ЖКГ, мы вельмі багатыя — плацім за цяпло толькі 11% ад заробку. Тады як у Літве кошт ацяплення складае 35% ад заробку, у Польшчы — 25%, у Расіі і Казахстане — 17%, а ва Украіне і ўсе 50%.

Але, калі чытаць удумліва і паспрабаваць праверыць лічбы, атрымліваецца нешта дзіўнае. «У сённяшні час беларус у сярэднім зарабляе 720 рублёў на месяц (дадзеныя афіцыйнай статыстыкі за кастрычнік), адпаведна, доля камунальных плацяжоў пасля падаражання складзе 11% ад сярэдняга заробку», — піша на «партале» gkx.by Яна Шчука. Між тым, дадзеныя афіцыйнай статыстыкі за кастрычнік кажуць, што намінальны налічаны заробак за кастрычнік, паводле Белстата, склаў у сярэднім па краіне 6 837 568 недэнамінаваных рублёў, то бок 684 рублі. І гэта налічаны, а не атрыманы заробак.

Пры гэтым Яна Шчука нават не тлумачыць, чаму заробак за кастрычнік параўноўваецца з цяперашнімі коштамі на ацяпленне. І гэта зразумела. Па тых жа дадзеных Белстата, налічаны заробак насельніцтва ўвесь год падаў, і за лістапад гэтае падзенне склала амаль 5%. Што, безумоўна, адаб'ецца на канчатковых «працэнтах за ацяпленне», а «парталу камунальнай пісьменнасці насельніцтва» тое цалкам не патрэбна.

У артыкуле яшчэ багата спрэчных высноў і тлумачэнняў. Але сам галоўны пасыл артыкула — гэта таксама прыём маніпуляцыі. Прыём вельмі стары, які нават паспеў надакучыць. Ну, хай сабе літоўцы плацяць за кватэру 35% заробку, а ўкраінцы 50%. І што? Мне што, павінна стаць цяплей ад таго, што нехта жыве ў іншай краіне і плаціць за камуналку больш? Выбачайце, але гэта — перакручаная логіка, якую нават логікай назваць цяжка. А дзе лічбы, колькі мы плацім за харчаванне?

Дарэчы, пра Белстат. Паводле гэтай канторы, інфляцыя ў Беларусі склала за год 10,6%. Некаторыя чыноўнікі ўжо паспелі заявіць, што яна набліжаецца да «адназначнага працэнту».

Працэнты — працэнтамі, але чаму мы не бачым гэтага ў крамах? Telegraf.by параўнаў пераднавагодні закупы прадуктамі на сэрвісе e-dostavka, зроблены ў канцы снежня 2015 і 2016 гадоў. Смятана падаражэла на 46%, рыс — на 22%, макароны — на 21%, вараная кілбаса — на 18%, тварог — на 20%, квас — і той падаражэў на 46%. У інфляцыю амаль упісаўся батон, які падаражэў на 10,7%.

Пытанне — дзе існуе інфляцыя ў 10,6%? Пэўна, там жа, дзе і заробак у 720 рублёў, і «ўсім па піццот» у гэтым годзе.

Такім чынам, шараговы чалавек чытае справаздачы Белстату і ЖКГ пра тое, як у нас усё добра, а ў суседзяў дрэнна. А потым ідзе ў краму і ў яго адбываецца «разрыў шаблону». Калі ў нас усё добра, дык чаму ўсё так дарага? Зразумела, у яго ўзнікае злосць — за падман, за перакручванне фактаў. І глеба для сацыяльнага выбуху — гатовая.

…І галоўны паказчык таго, што будзе горш, — скарачэнне дзяржпадтрымкі тым самым прадпрыемствам, пра становішча якіх мы больш не даведаемся. Сёлета дзяржава вырашылі выдаць толькі 1,9 мільярда рублёў дырэктыўных крэдытаў. У мінулым годзе гэты ліміт быў устаноўлены на ўзроўні 2,8 мільярда рублёў. То бок, дзяржпадтрымка скарачаецца аж удвая!

Грошай няма. Трымайцеся.

(скарочана)

Сяргей Салаўёў
«Новы час»

ДЭМАГРАФІЯ

ЧИНОВНИКИ ТАЩАТ БЕЛОРУСОВ В ПОСТЕЛЬ

У населения Беларуси стали заметны черты так называемого «европейского» репродуктивного поведения. Беларусь нацелена на увеличение рождаемости. Реально ли это в краткосрочной перспективе с учетом экономических реалий и уменьшения числа женщин в детородном возрасте?

«Обеспечить воспроизводство населения»

Цель правительства — увеличить средний суммарный коэффициент рождаемости с 1,72 до 2,0, сообщил на пресс-конференции в Минске заместитель министра труда и социальной защиты Александр Румак.

Средний суммарный коэффициент рождаемости в демографии считается определяющим и показывает, сколько детей в среднем родила бы женщина на протяжении всего репродуктивного периода (от 15 до 50 лет) при сохранении половозрастной рождаемости на уровне того года, для которого вычисляется показатель.

«Мы нацелены на увеличение этого коэффициента для того, чтобы обеспечить воспроизводство населения», — сказал Румак.

Он напомнил, что по итогам девяти месяцев 2016 года в Беларуси впервые за последние 20 лет зафиксирован естественный прирост населения — +518 человек.

«Это очень большое достижение, — отметил замминистра. — И такой прирост стал результатом социальной политики по поддержке материнства и семей с детьми, которая реализовывалась на протяжении последних лет».

Сегодня в стране 57% новорожденных — вторые и последующие дети, и этот процент растет, отметил замминистра. Семьи с двумя детьми сейчас составляют 28% среди всех семей с детьми.

На европейском фоне

В развитых странах при современном уровне смертности простое замещение поколений достигается при коэффициенте суммарной рождаемости, равном 2,1.

Меньше рожать детей — это не просто европейский, а мировой тренд. Коэффициент суммарной рождаемости населения мира в целом сократился с 4,95 в первой половине 1960-х годов до 2,67 в 2002 году. А в развитых странах в 2002 году этот показатель составлял 1,59. В настоящее время из всех развитых стран мира только в США показатель рождаемости составляет более двух детей на женщину.

По словам Александра Румака, сейчас средний коэффициент рождаемости в Беларуси выше, чем во многих европейских государствах.

Согласно данным электронного еженедельника «Демоскоп», самый низкий коэффициент в Португалии (1,23), а самый высокий — во Франции (2,01). Высокие значения коэффициента отмечаются в Ирландии (1,94), Швеции (1,88) и Великобритании (1,81). Крайне низкие значения суммарной рождаемости уже в течение многих лет отмечаются не только в Португалии, но и в Греции, Польше, Испании, Италии, Словакии, на Кипре и Мальте (менее 1,4 ребенка на женщину)…

Второй ребенок важнее первого?

Минтруда и соцзащиты планирует увеличить коэффициент за счет кардинального изменения политики планирования семьи, мотивации молодежи на создание семьи и рождение детей, формирования установок на более раннюю реализацию репродуктивной функции.

Говоря о соцподдержке семей, Александр Румак отметил господдержку многодетных семей в решении жилищных вопросов, изменение подходов при назначении пособий по уходу за детьми и их размера.

По словам замминистра, за два года реализации программы долгосрочной поддержки многодетных семей (семейный капитал) было открыто 28 824 депозитных счета на общую сумму более 288 млн долларов. По словам Румака, основная часть счетов — 17 242 — была открыта в 2016 году.

Очевидно, что в Беларуси активно поддерживают рождение вторых и третьих детей.

Помимо вышеупомянутого семейного капитала, который начисляется при рождении, усыновлении (удочерении) третьего или последующих детей в период с 1 января 2015 года по 31 декабря 2019 года, в стране есть другие преференции для тех, у кого больше одного ребенка.

Например, пособие при рождении первого ребенка — 10 величин бюджета прожиточного минимума, при рождении второго ребенка и последующих детей — 14.

Ежемесячное пособие на первого ребенка — 35% среднемесячной зарплаты в стране, на второго и последующих детей — 40%.

Не является ли такая политика демонстрацией ценности не каждого ребенка, а их количества? И не происходит ли так, что в результате откладываются рождения первых детей?

Что касается поддержки рождения вторых и третьих детей, Сергей Рязанцев считает, что, «обычно, первого ребенка семья рожает сама, без помощи государства». Это, по его словам, программа минимум, которая не зависит от поддержки государства.

Как считает Анастасия Боброва, сегодня многим семьям действительно проще решиться на второго ребенка, чем на первого.

«Особенно непросто завести первенца и резко снизить уровень своих доходов женщинам с высокой заработной платой, которую они теряют, когда уходят в отпуск по уходу за ребенком. Поэтому в поддержке семей необходимо ориентироваться и на тех, у кого появляется первый ребенок», — считает эксперт.

По ее мнению, «поддержка может быть не материальная, а в виде создания инфраструктуры для семей. Например, стоит активнее развивать возможности гибкой занятости, создавать систему яслей для детей до года».

Анастасия Боброва уверена, что принуждать население к рождению детей неправильно: «Если в стране будут созданы соответствующие экономические условия и качественная инфраструктура, в семьях и без уговоров чиновников будет появляться больше малышей».

(скарочана)

Елена Спасюк
naviny.by

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, моб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 16.01.2017 у 17.30
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.